

Dosarul nr. 2ra-612/22
2-19107343-01-2ra-26042022

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – A. Ojoga
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău– L. Pruteanu, I. Țurcan, I. Cotruță

DECIZIE

03 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Olga Cernatinschi, reprezentată de către Valentin Fediuc,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Culicov împotriva lui Arcadie Cernatinschi și Olgăi Cernatinschi, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Capital Leasing” privind încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din data de 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Olga Cernatinschi, s-a casat parțial hotărârea din data de 23 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediu Centru cu emiterea în partea casată a unei noi hotărâri,

constată:

La 28 iunie 2019 Anatolie Culicov a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Arcadie Cernatinschi și a Olgăi Cernatinschi, intervenient accesoriu SRL „Capital Leasing”, prin care a solicitat încasarea în mod solidar a datoriei în mărime de 100 000 euro și 1 600 000 lei, a penalității în mărime de 90 000 euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 32 790 euro și a taxei de stat în mărime de 25 000 lei, în total suma de 222 790 euro și 1 625 000 lei.

În susținerea cererii de chemare în judecată reclamantul a menționat că la 23 iulie 2016 între SRL „Capital Leasing”, în persoana lui Anatolie Culicov, în calitate de vânzător și Olga Cernatinschi, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011. În contractul sus-numit părțile au stabilit că prețul automobilului este de 1 600 000 lei, suma de bani urma a fi achitată de către cumpărător în rate, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2016.

Reclamantul a subliniat că vânzătorul de fapt al automobilului menționat a fost Anatolie Culicov, deoarece la momentul semnării contractului și înstrăinării bunului, el era proprietarul acestuia. În susținerea acestui argument a relatat că la 02 decembrie 2011 între SRL „Capital Leasing” și Anatolie Culicov a fost încheiat contractul de leasing nr.203 în privința automobilului de model Range Rover Sport cu

număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011. Potrivit pct.1.6 al contractului Anatolie Culicov urma să devină proprietar al automobilului în cazul executării obligațiilor de plată, la timp și în mod deplin. Conform certificatului din 21 iunie 2019 SRL „Capital Leasing” a confirmat că contractul de leasing sus-numit a încetat încă în anul 2014, când costul automobilului în sumă de 89 167,95 euro a fost achitat integral de către Anatolie Culicov.

Astfel, în opinia reclamantului din 2014 a devenit proprietarul automobilului în cauză, iar prețul automobilului indicat în contractul de vânzare-cumpărare din 23 iulie 2016, în mărime de 1 600 000 lei, urma a fi achitat în folosul lui.

Anatolie Culicov a menționat că suma datorată pentru cumpărarea automobilului nu a fost achitată până la momentul înaintării prezentei acțiuni, deci această sumă urmează a fi achitată în mod solidar de către Arcadie Cernatinschi și Olga Cernatinschi, deoarece contractul de vânzare-cumpărare a fost semnat în timpul căsătoriei, automobilul procurat intrând în proprietatea comună în devălmășie a părților.

La fel, a mai menționat că la 11 mai 2017 între Anatolie Culicov în calitate de împrumutător și Arcadie Cernatinschi în calitate de împrumutat a fost încheiat contractul de împrumut nr.1, obiectul contractului fiind suma de 100 000 euro, cu termenul de rambursare la 01 iunie 2017. Transmiterea sumei de 100 000 euro lui Arcadie Cernatinschi se atestă prin actul de predare-primire.

Reclamantul a susținut că suma împrumutului de 100 000 euro a fost transmisă de fapt soților Cernatinschi, deoarece banii au fost obținuți în timpul căsătoriei și în folosul gospodăriei comune, iar până la momentul înaintării acțiunii, Arcadie Cernatinschi și Olga Cernatinschi nu au restituit suma împrumutată la 11 mai 2017, cu toate că termenul scadent era data de 01 iunie 2017.

Având în vedere faptul că în pct.2 al contractului de împrumut părțile au prevăzut o penalitate în mărime de 0,5% din suma datorată, pentru fiecare zi de întârziere și ținând cont de prevederile art. 624 din Codul civil, reclamantul consideră oportun ca părții să achite penalitatea în mărime totală de 90 000 euro. La fel, a solicitat și încasarea dobânzii de întârziere pe perioada 01 iunie 2017-27 iunie 2019, în mărime totală de 32 790 euro.

Prin hotărârea din data de 23 septembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a încasat în mod solidar de la Arcadie Cernatinschi și Olga Cernatinschi în beneficiul lui Anatolie Culicov suma de 100 000 euro, suma de 1 600 000 lei cu titlu de datorie, suma de 30 500 euro cu titlu de penalitate, suma de 32 790 euro cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 25 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest, s-au respins ca neîntemeiate pretențiile formulate. (f.d. 236,244-253, vol.I)

Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel, în termen, de către Olga Cernatinschi, prin intermediul avocaților Valentin Fediuc și Angela Colțov. (f.d. 239-240,247, vol.I)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 08 februarie 2022 a admis apelul declarat de către Olga Cernatinschi, a casat hotărârea din data de 23 septembrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediu Centru în partea încasării de la Olga Cernatinschi a penalității cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care a respins ca neîntemeiată cererea lui Anatolie Culicov împotriva Olgăi Cernatinschi privind încasarea penalității în mărime de 30 500 euro, în rest a menținut hotărârea. (f.d.90, 91-101, vol. II)

Instanțele de judecată în temeiul art.371, art. 512, alin. (1), (2), art. 514, art. 572, alin. (2), art. 867 și art. 871 din Codul civil (în vigoare la momentul încheierii actelor juridice) în colaborare cu art. 20 din Codul familiei au concluzionat că pretențiile lui Anatolie Culicov privind încasarea în mod solidar a datoriei rezultată din contractul de vânzare-cumpărare a automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011 și contractul de împrumut din 11 mai 2017 este întemeiată, deoarece actele juridice menționate, deși au fost încheiate de unul din soți, bunurile dobândite de către aceștea au intrat în proprietatea lor comună în devălmășie, iar obligațiile rezultate din acestea la fel urmează a fi executate de ambii soți în condițiile în care s-a demonstrat că Arcadie Cernatinschi și Olga Cernatinschi nu și-au onorat obligațiunile contractuale și nu au restituit împrumutul în termenul convenit de părți și nu au achitat costul automobilului procurat.

Argumentul Olgăi Cernatinschi precum că nu poartă răspundere pentru rambursarea împrumutului contactat de către Arcadie Cernatinschi a fost respins de către instanțele de judecată, deoarece în baza art. 24, alin. (2) din Codul familiei soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre soți.

Instanțele de judecată au respins și argumentul Olgăi Cernatinschi precum că între ea și Anatolie Culicov ar fi existat careva convenții, ori ultimul a participat la semnarea contractului de vânzare-cumpărare a automobilului numai în calitate de reprezentant al vânzătorului, care, de fapt, ar fi SRL „Capital Leasing”. Din materialele dosarului instanțele de judecată au constatat cu certitudine că dreptul de proprietate asupra automobilului la momentul vânzării a fost deținut de către Anatolie Culicov, fapt confirmat prin actul de predare-primire din 20 iulie 2016 încheiat în baza contractului de leasing financiar nr. 203 din 02 decembrie 2011. Prin urmare, obligația asumată de către cumpărător în cadrul contractului de vânzare-cumpărare a automobilului din 23 iulie 2016 urmează a fi executată în beneficiul lui Anatolie Culicov.

Cu referire la pretenția lui Anatolie Culicov privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 32 790 euro, instanțele de judecată, în temeiul art.619, alin. (1), art. 869, art. 872, alin. (1), (2) din Codul civil, în colaborare cu pct. 1 din contractul de împrumut nr. 1 din 11 mai 2017 au concluzionat că este întemeiată, deoarece termenul limită de rambursare a împrumutului de 100 000 euro a fost data de 01 iunie 2017, iar Olga Cernatinschi și Arcadie Cernatinschi nu și-au onorat această obligație în termenul dat, începând cu data de 02 iunie 2017 aceștia se află în întârziere.

Referitor la pretenția cu privire la încasarea sumei de 30 500 euro cu titlu de penalitate instanțele de judecată au adoptat soluții diferite.

Instanța de fond a conchis că această pretenție este neîntemeiată.

Instanța de apel a concluzionat ca fiind greșită această soluție a instanței de fond, deoarece în temeiul art.942, alin.(4) din Codul civil, în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere. Astfel, instanța de apel, în limitele cererii de apel depusă de Olga Cernatinschi, reține că cerința lui Anatolie Culicov privind încasarea penalității de la Olga Cernatinschi este vădit disproporțională, abuzivă și necesită a fi respinsă.

Subsecvent instanțele de judecată au concluzionat că cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată este întemeiată, ori în baza art. 94, alin. (1) din Codul de procedură civilă și având în vedere că Anatolie Culicov a avut câștig de cauză, partea

care a pierdut procesul este obligată să compenseze cheltuielile de judecată.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Olga Cernatinschi, reprezentată de către Valentin Fediuc, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea ca fiind neîntemeiate pretențiile înaintate de către Anatolie Culicov împotriva Olgăi Cernatinschi. (f.d. 113-118, vol.II)

În motivarea recursului Olga Cernatinschi, reprezentată de către Valentin Fediuc, a menționat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și anume că soții nu răspund în mod obligatoriu solidar pentru obligațiile asumate. Pentru răspunderea solidară este necesar ca obligația asumată să fi una comună, fie în interesul familiei. La caz, deși, Olga Cernatinschi și Arcadie Cernatinschi se aflau în căsătorie, nu mai locuiau împreună din lunile iunie-iulie 2017, deci, obligația asumată de Arcadie Cernatinschi prin contractul de împrumut încheiat la 11 mai 2017 nu putea fi în interes de familie.

Recurenta a mai indicat că instanțele de judecată au constatat distorsionat probele și anume contractul de vânzare-cumpărare din 23 iulie 2016 a automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011, încheiat între SRL „Capital Leasing”, în persoana lui Anatolie Culicov, în calitate de vânzător și Olga Cernatinschi, în calitate de cumpărător. Aici, Olga Cernatinschi a susținut că Anatolie Culicov nu este reprezentantul legal al SRL „Capital Leasing”, care poate acționa fără împuterniciri, dar a acționat în baza procurii fără drept de contrapartidă. Mai mult, Anatolie Culicov nu a înaintat nici o cerință de recunoaștere a sa ca proprietar al automobilului menționat, prin urmare instanțele de judecată s-au expus asupra unei pretenții neînaintate, depășind astfel limitele pretențiilor înaintate de către Anatolie Culicov.

La 19 mai 2022 Anatolie Culicov a depus referință asupra recursului înaintat de către Olga Cernatinschi, solicitând declararea recursului inadmisibil, deoarece argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile de admisibilitate a recursului, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei asupra căroră instanța de apel s-a expus. (f.d.133-138, vol.II)

SRL „Capital Leasing” la 20 mai 2022 a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului înaintat de către Olga Cernatinschi, deoarece la data semnării actului de predare-primire și anume la 20 iulie 2016 lui Anatolie Culicov i-au fost transmise toate drepturile asupra automobilului menționat, ultimul fiind în drept să-l înstrăineze. (f.d. 140, vol.II)

În conformitate cu art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 08 februarie 2022.

Olga Cernatinschi, reprezentată de către Valentin Fediuc, s-a conformat prevederilor legale și la 03 martie 2022 a depus recurs împotriva deciziei din data de 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 06 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de către Olga Cernatinschi, reprezentată de către Valentin Fediuc, împotriva deciziei din data de 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442, alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul urmează a fi admis și casată decizia din 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În debutul analizei sale, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit cărora, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Astfel, efectuând controlul judiciar al deciziei din 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei, nu a supus aprecierii multiaspectuale, complete, nepărtinitoare probele prezentate la materialele dosarului, iar drept consecință nu a dat un răspuns cert la toate argumentele invocate de către participanții la proces, pronunțând în consecință o soluție prematură.

Implicit circumstanțelor cauzei, Colegiul atestă că la 02 decembrie 2011 între SRL „Capital Leasing”, în calitate de locator și Anatolie Culicov, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de leasing nr.203 în privința automobilului de model Range Rover Sport cu număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011. Potrivit pct.1.6 al contractului, Anatolie Culicov urma să devină proprietar al automobilului în cazul executării obligațiilor de plată, la timp și în mod deplin. (f.d. 18-20, vol.I)

Potrivit actului de predate-primire din data de 02 decembrie 2011 SRL „Capital Leasing” a transmis lui Anatolie Culicov bunul menționat în contractul de leasing nr.203 din 02 decembrie 2011 în folosință și uz temporar. Totodată, potrivit pct. 8 al actului de predate-primire prezentul act servește drept temei pentru reînregistrarea dreptului de proprietate asupra bunului în Registrul de stat al transporturilor pe numele locatarului. (f.d.21, vol. I)

Anatolie Culicov, dispunând din data de 02 decembrie 2011 de dreptul de folosință și uz temporar asupra automobilul de model Range Rover Sport cu număr

de înmatriculare xxxxx, nu a înregistrat acest drept în Registrul de stat al transporturilor.

Ulterior, prin ordinul nr. 165 din 19 iulie 2016 SRL „Capital Leasing” a dispus scoaterea de la evidență a mijlocului fix automobilul Range Rover Sport , VIN cod xxxxx. (f.d. 122, vol. I)

Potrivit certificatului de confirmare a lipsei datoriei nr. 1702 din 19 iulie 2016 se atestă achitarea integrală a costului bunului și lipsa restanțelor față de SRL „Capital Leasing” de către persoana fizică Anatolie Culicov conform contractului de leasing nr.203 din 02 decembrie 2011. (f.d. 123, vol.I)

Totodată, la 19 iulie 2016 SRL „Capital Leasing” a eliberat procură lui Anatolie Culicov, prin care i-a acordat dreptul să scoată de la evidență automobilul de model Range Rover Sport cu număr de înmatriculare xxxxx. (f.d.124, vol.I)

La 20 iulie 2016 a fost perfectat actul de predare-primire a dreptului de proprietate în baza contractului de leasing nr.203 din 02 decembrie 2011 potrivit căruia SRL „Capital Leasing” a transmis lui Anatolie Culicov actele translativ de drept asupra automobilului de model Range Rover Sport cu număr de înmatriculare xxxxx. Totodată potrivit pct. 5 prezentul act servește drept temei pentru reînregistrarea dreptului de proprietate asupra bunului în Registrul de stat al transporturilor pe numele locatarului. (f.d.125, vol. I)

Prin certificatul nr. 1318 din 21 iunie 2019 SRL „Capital Leasing” a confirmat că costul automobilului în sumă de 89 167,95 euro a fost achitat integral de către Anatolie Culicov conform contractului de leasing nr. 203 din 02 decembrie 2011, închis în data de 27 noiembrie 2014. (f.d. 23, vol.I)

La 23 iulie 2016 între SRL „Capital Leasing”, în persoana lui Anatolie Culicov, în calitate de vânzător și Olga Cernatinschi, în calitate de cumpărător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011, la prețul de 1 600 000 lei, sumă de bani care urma a fi achitată de către cumpărător în rate. (f.d.17, vol. I)

Ulterior la 11 mai 2017, între Anatolie Culicov și Arcadie Cernatinschi a fost încheiat contractul de împrumut nr.1, obiectul contractului fiind suma de 100 000 euro, cu termenul de rambursare la 01 iunie 2017. Potrivit pct.2 al contractului de împrumut părțile au prevăzut o penalitate în mărime de 0,5% din suma datorată, pentru fiecare zi de întârziere. (f.d.15, vol.I)

Potrivit actului de predare-primire a mijloacelor bănești în numerar în baza contractului de împrumut nr. 1 din 11 mai 2017 Anatolie Culicov a transmis, iar Arcadie Cernatinschi a primit în numerar suma în valoare de 100 000 euro. (f.d. 16, vol. I)

La 28 iunie 2019 Anatolie Culicov a depus prezenta acțiune prin care a solicitat încasarea în mod solidar a datoriei formată în baza contractului de vânzare-cumpărare a automobilului din data de 23 iulie 2016 și a contractului de împrumut nr.1 din 11 mai 2017, a penalității, a dobânzii de întârziere și a taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din data de 23 septembrie 2020 a admis parțial cererea de chemare în judecată, a încasat în mod solidar de la Arcadie Cernatinschi și Olga Cernatinschi în beneficiul lui Anatolie Culicov suma de 100 000 euro, suma de 1 600 000 lei cu titlu de datorie, suma de 30 500 euro cu titlu de penalitate, suma de 32 790 euro cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 25 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest, a respins pretențiile formulate

Curtea de Apel Chișinău, judecând apelul depus de către Olga Cernatinschi prin decizia din 08 februarie 2022 a casat parțial hotărârea din data de 23 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediu Centru și a respins ca neîntemeiată cererea lui Anatolie Culicov împotriva Olgăi Cernatinschi privind încasarea penalității în mărime de 30 500 euro, în rest a menținut hotărârea.

Această concluzie a instanței de apel este apreciată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție prematură, deoarece instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a cauzei și a apreciat arbitrar probele prezentate la materialele dosarului, fapt ce impune necesitatea casării deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Articolul 239 din Codul de procedură civilă statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Instanței de apel, reieșind din efectul devolutiv al apelului, îi revenea obligația de a verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite de prima instanță, precum și cele nestabilite dar care au importanță pentru justa soluționare a cauzei, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar de către participanții la proces și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La caz, Olga Cernatinschi atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel a susținut că contractul de vânzare-cumpărare a automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, anul fabricării 2011 a fost încheiat la 23 iulie 2016 între SRL „Capital Leasing”, în calitate de vânzător și Olga Cernatinschi, în calitate de cumpărător, menționând că Anatolie Culicov nu este îndreptățit de a solicita încasarea datoriei formate în baza acestui contract de vânzare-cumpărare.

Astfel, prioritar pentru justa soluționare a litigiului instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să stabilească cine sunt părțile contractului de vânzare-cumpărare a automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, din 23 iulie 2016, cine figura ca proprietar în Registrul de stat al transporturilor, respectiv cine avea dreptul să vândă mijlocul de transport și față de cine Olga Cernatinschi și-a asumat obligația de plată a prețului automobilului.

În conformitate cu prevederile art. 753, alin. (1) din Codul civil, (în vigoare la momentul încheierii contractului) prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Prin urmare doar proprietarul bunului poate vinde bunul și poate pretinde la achitarea prețului.

Potrivit contractului de vânzare-cumpărare a automobilului din 23 iulie 2016 vânzătorul automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx este SRL „Capital Leasing”. Automobilul s-a vândut la prețul de 1 600 000 lei. Totodată, din contract nu rezultă că prețul automobilului urmează să fie achitat lui Anatolie Culicov, la fel nu este indicat nici termenul limită de achitare a prețului automobilului.

Conform pct. 10 din Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transporturilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1047 din 08 noiembrie 1999 cu privire la reorganizarea Sistemului informațional automatizat de căutare „Automobilul” în Registrul de stat al transporturilor și introducerea testării a

autovehiculelor și remorcilor acestora, Registrul transporturilor reprezintă un sistem complex de evidență și cuprinde următoarele contururi:[...] „C”– „Evidența titularilor de drepturi”; [...].

Potrivit pct. 20 și 21 din Regulamentul cu privire la Registrul de stat al transporturilor Conturul „C” ține evidența proprietarilor de vehicule (agregatelor) și a altor titulari de drepturi, precum și a circumstanțelor de apariție și încetare a drepturilor respective.

Conturul „C” se formează concomitent cu contururile „A” și „B” pe baza titlurilor de proprietate sau de posesie asupra vehiculelor (agregatelor), se confirmă la perfectarea documentelor vamale și se actualizează în procesul înmatriculării de stat și înmatriculării curente de stat, de către:

f) persoanele juridice – la înstrăinarea, transmiterea în arendă sau locația vehiculelor (agregatelor) ce le aparțin;

persoanele fizice – la transmiterea vehiculelor, ce le aparțin, altor persoane în folosință oneroasă sau gratuită.

Din materialele dosarului rezultă că la 19 iulie 2016 SRL „Capital Leasing” a eliberat procură lui Anatolie Culicov, prin care i-a acordat dreptul să scoată de la evidență automobilul aflat în litigiu. Însă, Anatolie Culicov în baza procurii eliberate nu a operat modificări în Registrul de stat al transporturilor privind proprietarul autovehiculului și nu a înregistrat automobilul de model Range Rover Sport cu număr de înmatriculare xxxxx pe numele său.

Totodată, se atestă că la 23 iulie 2016 în baza contractului de vânzare-cumpărare SRL „Capital Leasing” a vândut Olgăi Cernatinschi automobilul de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx.

În acest context Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că instanțele de judecată nu au verificat în condițiile în care, deși, Anatolie Culicov pretinde că începând cu 20 iulie 2016 era proprietarul automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, la data de 23 iulie 2016 mijlocul de transport a fost vândut de către SRL „Capital Leasing”. În materialele cauzei nu se găsește nici un act juridic prin care SRL „Capital Leasing” ar fi acordat lui Anatolie Culicov împuterniciri de a acționa din numele societății în scopul vânzării automobilului de model Range Rover Sport, cu număr de înmatriculare xxxxx, cât și împuterniciri de a încasa prețul automobilului în nume propriu.

La fel, instanțele de judecată nu au stabilit când de fapt SRL „Capital Leasing” a transmis lui Anatolie Culicov dreptul de proprietate asupra obiectului leasingului, ori prin certificatul nr. 1318 din 21 iunie 2019 SRL „Capital Leasing” a confirmat că contractul de leasing a fost închis la 27 noiembrie 2014, iar prin certificatul nr. 2886 din 11 noiembrie 2019 confirmă că a transmis toate drepturile asupra obiectului leasingului la momentul semnării actului de predare-primire din 20 iulie 2016. Dacă acest drept a fost transmis, de ce nu a fost înregistrat în Registrul de stat al transporturilor, de ce anume societatea a vândut automobilul Olgăi Cernatinschi. (f.d. 23 și 183, vol. I)

Astfel, instanța de recurs conchide că Curtea de Apel Chișinău la examinarea apelului a neglijat opoziția apelantei precum că Anatolie Culicov nu este parte a contractului de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport încheiat la 23 iulie 2016 și nu poate pretinde încasarea de la ea a mijloacelor bănești rezultate din acest contract. Instanța nu și-a motivat poziția privind respingerea acestui argument, deși

prin prisma art. 239 din Codul de procedură civilă, îi revenea obligația de a verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite de prima instanță, precum și cele nestabilite dar care au importanță pentru justa soluționare a cauzei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Stabilirea certă a faptului cine potrivit contractului de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport încheiat la 23 iulie 2016 este vânzătorul automobilului era necesară să fie efectuată de către instanța de apel, în condițiile în care doar după stabilirea acestui fapt urma să stabilească față de cine Olga Cernatinschi și-a asumat obligația de a achita prețul automobilului și respectiv să admită sau să respingă pretenția înaintată de către Anatolie Culicov.

Instanța de recurs opinează că neelucidarea acestor circumstanțe nu poate duce la soluționarea justă a litigiului, deoarece au un rol decisiv în constatarea faptului dacă Anatolie Culicov este reclamantul corespunzător.

Totodată, Colegiul lărgit menționează că instanța de apel urmează să verifice, în condițiile în care Olga Cernatinschi susține că împrumutul contractat de către Arcadie Cernatinschi la 11 mai 2017 a fost primit în interesele personale ale acestuia și nu în interesele familiei, dacă la data contractării împrumutului Olga Cernatinschi și Arcadie Cernatinschi au dus gospodărie comună sau separată și dacă împrumutul a fost luat în interesele familiei sau în interese personale.

Prin urmare, Colegiul ajunge la concluzia că Olga Cernatinschi nu a fost auzită de instanța de apel într-un mod echitabil, cu respectarea garanțiilor prevăzute la articolul 6 din Convenție. Instanța de apel nu și-a exercitat obligația instituită prin efectul devolutiv al apelului.

La caz, este relevantă jurisprudența CtEDO, care a statuat în cauza Hiro Balani vs. Spania că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Astfel, Colegiul deduce că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, însă, în condițiile din speță, decizia din 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău nu corespunde acestor calități.

Sub acest aspect Colegiul învederează că, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea hotărârii judecătorești ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, or, funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, temeiurile pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. O hotărâre se consideră motivată în mod corespunzător atunci când permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

În această ordine de idei, este evident că, în condițiile din speță, constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat de către Olga Cernatinschi împotriva deciziei din 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe interpretarea eronată a normelor de drept procedural și neelucidarea circumstanțelor speței.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie prematură, dictată de interpretarea eronată a normelor de drept procedural și neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de către Olga Cernatinschi și casării deciziei din 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Olga Cernatinschi.

Se casează integral decizia din 08 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Culicov împotriva lui Arcadie Cernatinschi și Olgăi Cernatinschi, intervenient accesoriu Societatea cu Răspundere Limitată „Capital Leasing” privind încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu